

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

לפני הרכב כבוד השופטים:
רון שפירא, נשיא [אב"ד]
בטינה טאובר, ס. נשיא
סארי ג'יוסי

המערער פלוני
ע"י ב"כ עו"ד יפתח קיפרמן

נגד

המשיב קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום
ע"י ב"כ עו"ד נופר גורן
פרקליטות מחוז חיפה - אזרחי

הודעת ערר מיום 27.10.20 על החלטת ועדת הערר לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), בראשות כב' השופט אורי גולדקורן, בתיק ע"נ 15-08-29956, מיום 6.9.20

פסק דין

השופטת ב. טאובר, סגנית נשיא

מבוא

1. בפנינו ערעור על פסק דינה של ועדת הערעורים (להלן: "הוועדה") לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן: "החוק") שליד בית משפט השלום בחיפה, בראשות כב' השופט אורי גולדקורן מיום 06/09/20 בתיק ע"נ 15-08-29956.

המשיב בהחלטתו מיום 25/12/15 דחה את תביעתו של המערער להכרה בנכותו, וקבע כי לא הוכח קשר סיבתי בין הכאבים בעמוד השדרה הצווארי לבין אירועים מיום 25/12/02 ומיום 05/02/13.

בפסק דינה מיום 06/09/20 דחתה הוועדה את ערעורו של המערער וקבעה כי לא עלה בידי המערער להוכיח קיומו של קשר סיבתי עובדתי בין תלונותיו בעמוד שדרה צווארי לבין תאונת דרכים מיום 25/12/02 ואירוע הרמת הארגז מיום 05/12/13 ברמה של "מתקבל מאוד על הדעת" ועל כן לא נמצא כל פגם בהחלטת המשיב מיום 25/12/15. כן מצאה הוועדה לנכון לחייב את המערער בתשלום שכר טרחת המשיב בסך של 7,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

התשתית העובדתית הרלבנטית וההליך שהתנהל בפני הוועדה

2. המערער, יליד 1973, התגייס למשטרה בשנת 1996 ושירת במגוון תפקידים עד לתפקידו הנוכחי כקצין סיור.
3. אין מחלוקת כי ביום 25/12/02 במהלך משמרת נפגע המערער בתאונת דרכים, כאשר הניידת בה נסע נפגעה מרכב שהתנגש בה בחוזקה מאחור והמערער נחבל בצווארו. המערער אישר בחקירתו הנגדית כי לתאונת הדרכים לא הייתה השלכה משמעותית ושל אחר יום-יומיים בהם היה מוגבל, חזר לפעילות מבצעית.
4. ביום 05/12/13 בעת ביקורת זיווד של ניידות, הרים המערער ארגז ציוד סיור במשקל כבד של כ- 30 ק"ג ותוך כדי הנפת הארגז לגובה חש דקירה חזקה וכאב בצוואר וביד ימין. הארגז נשמט מידי המערער כשהוא צועק מכאב וחש בכאבים חזקים ביותר בצוואר עם הקרנה ליד ימין.
5. עקב הכאבים העזים לא עלה בידי המערער להמשיך במשמרת והוא פונה לביתו והיה במנוחה מוחלטת בתקווה שהכאבים יחלפו.
6. משלא חלפו הכאבים פונה המערער לבית החולים בנהריה. עקב הכאבים והמגבלות מהם סבל המערער היה המערער ב-19 ימי מחלה כשהוא סובל מכאבים ומגבלות קשות בצוואר עם הקרנה ליד ימין.
7. אכן קיים תיעוד של רופא משפחה של המערער שהעלה את האפשרות שמצבו של המערער הינו תולדה של התקררות, אולם לאחר שהמערער הגיע לרופא מומחה בתחום הנורוכירורגיה (פרופ' גיל סוירי), הובהר למערער כי הוא סובל מפגיעה הנובעת מהרמת הארגז הכבד ובצילומי הדמיה נמצא כי המערער סובל מפריצת דיסק קשה וגדולה בעמוד השדרה הצווארי בין חוליות C5-6 ו-C6-7. מדברי המערער עלה כי מאז האירוע סובל המערער מכאבים ומגבלות בעמוד השדרה צווארי עם הקרנת כאב ליד ימין ומטופל במשככי כאבים ופיזיותרפיה.
8. ביום 10/03/14 הגיש המערער למשיב בקשה להכרת זכות (חבלה) לפי החוק בגין פגיעה בעמוד שדרה צווארי עם הקרנות כאב לגפיים עליונות. לבקשה צורף תצהירו מיום 27/02/14, אשר קשר את פגימותיו בצוואר לאירוע מיום 05/12/13, בו במהלך עבודתו הוא הרים ארגז כבד.

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

9. המשיב הפנה את המערער אל מומחה לכירורגיה אורתופדית, פרופ' יעקב ביקלס, אשר בדק את המערער ביום 31/05/15. בבדיקה דיווח המערער על פגיעתו בתאונת הדרכים מיום 25/12/02 בה סבל מחבלה נוספת בצוואר.
10. בחוות דעתו מיום 31/05/15 קבע פרופ' ביקלס שאין קשר בין תלונותיו של המערער המיוחסות לצוואר לבין שני האירועים. בהתבסס על חוות דעת זו, דחה המשיב ביום 05/7/15 את בקשת המערער וקבע כי לא הוכח קשר סיבתי בין שני האירועים מיום 25/12/02 ומיום 05/12/13 לבין הכאבים בעמוד שדרה צווארי מהם סובל המערער.
11. המערער הגיש ערעור על החלטת המשיב. בכתב הערעור המתוקן נטען כי תאונת הדרכים ואירוע הרמת הארגז גרמו למערער לפגיעה בעמוד שדרה צווארי ולהקרנת כאב לכתף ימין וליד ימין. צוין כי הבקשה המקורית למשיב הוגשה בגין אירוע הרמת הארגז בלבד, שהיה האירוע המשמעותי שגרם לפגמתו בעמוד שדרה צווארי. הובהר כי הערעור מתייחס לשני האירועים, שנזכרו בהחלטת המשיב. נטען כי לפני גיוסו למשטרה לא הייתה למערער בעיה רפואית בעמוד שדרה צווארי או ביד ימין וכי הוא לא היה מעורב בחבלה ולא סבל מכאבים בצוואר וביד ימין. המערער צירף לערעורו את חוות דעתו של ד"ר מיכאל טנצמן, מומחה בכירורגיה אורתופדית מיום 13/04/16, בה נקבע שמתקיים קשר סיבתי בין שני האירועים לבין הפגימה בעמוד שדרה צווארי.
12. בכתב התשובה שהגיש המשיב נטען כי תאונת הדרכים גרמה לכל היותר לאפיזודה חולפת של כאבים שלא הותירה נכות וכי יש בחלוף הזמן הרב עד להופעת הכאבים כדי לנתק את הקשר הסיבתי. המשיב הכחיש את אירוע הרמת הארגז וטען כי המערער התלונן בשנת 2013 על כאבים בצוואר ללא עדות לאירוע חריג, וכי מדובר בכאבים שהופיעו על רקע קונסטיטוציונלי במהלך שירות ארוך. עוד נטען כי הבדיקה הקלינית שביצע פרופ' ביקלס נמצאה תקינה ללא עדות למגבלה בתנועה. לכתב התשובה צורפה חוות דעת משלימה של פרופ' ביקלס מיום 01/7/16, בה התייחס פרופ' בילקס באופן חלקי לחוות דעתו של ד"ר טנצמן.

פסק הדין של הוועדה

13. הוועדה סקרה בפסק דינה את נסיבות אירועי התאונות על בסיס הגרסה המפורטת בתצהירו של המערער ובחקירתו הנגדית. כן התייחסה הוועדה לעדותם של השוטרים ח' ו-י' אשר היו עדי ראיה לתאונה השנייה ועדותם תמכה בגרסתו של המערער. הוועדה סקרה את בדיקתו של המערער אצל הרופא המטפל מיום 26/12/02 לאחר תאונת הדרכים ואת טופס ההודעה על פציעה מיום 25/12/02. בהמשך נפנתה הוועדה לסקור תיעוד רפואי עשיר של המערער החל מיום אירוע הרמת הארגז, לרבות סיכום ביקור במחלקה לרפואה בחופה בבית החולים לגליל המערבי מיום 07/12/13; סיכום ביקור אצל מומחה לרפואה פנימית מיום 09/12/13; וסיכום

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

- 1 ביקור אצל רופא משפחה מיום 15/12/13. בהמשך סקרה הועדה את ממצאי צילום עמוד
2 שדרה מיום 15/12/13; סיכום בדיקה אצל טראומטולוג מיום 15/12/13; ממצאי בדיקת CT
3 מיום 19/12/13; סיכום ביקור רופא משפחה מיום 20/12/13 ומיום 22/12/13; סיכום בדיקה
4 רפואית של פרופ' גיל סוירי בבית חולים רמב"ם מיום 24/12/13; סיכום ביקור אצל רופא
5 המשפחה מיום 24/12/13 ומיום 31/12/23; דו"ח על פציעה מיום 05/12/13. הועדה סקרה
6 בפירוט גם ביקוריו של המערער אצל רופא המשפחה בשנת 2014 ובבית חולים רמב"ם אצל
7 פרופ' גיל סוירי וכן בדיקת MRI מיום 12/01/14 ותוצאות חלקיות של בדיקת EMG מיום
8 27/01/14.
- 9
- 10 14. לאחר מכן פרטה הוועדה במסגרת פסק דינה את חוות הדעת הרפואיות שהגישו הצדדים.
- 11
- 12
- 13 15. תחילה נפנתה הוועדה לחוות דעתו של מומחה המערער ד"ר טנצמן. באשר לממצאי בדיקתו
14 של ד"ר טנצמן ציינה הוועדה כי המערער התלונן אצל ד"ר טנצמן על כאב בעמוד שדרה
15 צווארי, יותר מצד ימין עם נימול באצבעות 1 ו-2 בכף יד ימין ועל הקרנת כאב לאורך יד ימין
16 עליונה והכתף עם החמרה בקור ובעבודה פיסית.
- 17
- 18 16. הוועדה ציינה כי מומחה המערער כתב כי בבדיקה הקלינית שהוא ערך נמצאה הגבלה קלה
19 בתנועות עמוד שדרה צווארי לכל הכיוונים (כיפוף לאחור 40°, לפני 50°, הטיות לצדדים 30°
20 וסיבוב לצדדים 70°) עם כאב בסיבוב והטיה לצד ימין, ללא פחת נוירולוגי בולט בידיים וללא
21 עדות לדלדול שרירי או לפגיעה ווסקולרית. ד"ר טנצמן ציין שאף בבדיקה של מומחה המשיב,
22 נמצאו הגבלות בתנועת הצוואר.
- 23
- 24 17. הוועדה הוסיפה וציינה כי מומחה המערער כתב שהמערער התגייס לשירות ללא כל בעיה
25 רפואית בעמוד שדרה צווארי או ביד ימין ולא סבל מפגיעה או מכאבים לפני שני האירועים
26 בשירות. מומחה המערער ד"ר טנצמן ציין שכאבי הצוואר שהיו לאחר תאונת הדרכים חלפו
27 לאחר פרק זמן קצר. לדבריו, בבדיקות הדמיה יש עדות לשתי פריצות מרכזיות לצד ימין עם
28 לחץ על אלמנטים עצביים בגובה C5-6 ובגובה C6-7. ד"ר טנצמן גרס שממצאים אלו, ש"לא
29 הופיעו יש מאין" מסבירים את תלונותיו של המערער. לטענתו, אירוע הרמת הארגז היה
30 אירוע חד ועשרה ימים לאחריו הודגם יישור מוחלט של הלורדוזה הצווארית, עובדה שמעידה
31 על ספזם בשרירי עמוד שדרה צווארי משנית לכאב. ד"ר טנצמן הסביר שהאבחנה של
32 CONTUSION שנכתבה בסיכום ביקור בבית החולים משמעותה שהיה אירוע חבלתי.
- 33
- 34 18. הוועדה ציינה כי ד"ר טנצמן בהתייחס לממצאי ההדמיה ציין כי אף אם חלק מהממצאים
35 שהתגלו בבדיקות ההדמיה היו קיימים לפני אירוע הרמת הארגז, הם היו א-סימפטומטיים
36 ובעקבות האירוע הפכו לסימפטומטיים. הוועדה הזכירה בפסק דינה כי ד"ר טנצמן העיר
37 בחוות דעתו כי לא סביר שכאביו של המערער נבעו מחשיפה לקור כפי שכתב רופא המשפחה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

- 1 לפיכך מומחה המערער ד"ר טנצמן קבע שבעקבות שני האירועים בשירות נגרמה למערער
- 2 נכות בעמוד השדרה הצווארי.
- 3
- 4 19. בהמשך פסק דינה התייחסה הוועדה לעדותו של ד"ר טנצמן בחקירתו הנגדית. צוין כי ד"ר
- 5 טנצמן הבהיר כי אירוע הרמת הארגז גרם למערער לפריצת דיסק ולסימפטומים מהם הוא
- 6 סובל, אם כי הוא הסביר שהמערער סובל משתי פריצות דיסק בגובה C5-6 ו- C6-7, שלא
- 7 ניתן לדעת אם פריצת דיסק אירעה כתוצאה מטראומה או לא, ושיש אפשרות שהיא הייתה
- 8 קיימת קודם לכן בצורה א-סימפטומטית. הובהר כי לטענת ד"ר טנצמן הרמת משקל 30 ק"ג
- 9 תוך כדי התכופות עשויה לגרום לפריצת דיסק בצוואר. בנוסף ציינה הוועדה כי ד"ר טנצמן
- 10 הדגיש כי המערער התלונן מיד על כאב ולעמדת המומחה ד"ר טנצמן כאב רדיקולרי עשוי
- 11 להקרין לכתף, למרפק, לשורש כף היד ולאצבעות ולא תמיד יורגש כאב בצוואר.
- 12
- 13 20. בכל הנוגע לחוות דעתו הראשונה של פרופ' ביקלס ציינה הוועדה כי פרופ' ביקלס כתב בחוות
- 14 דעתו כי המערער התלונן על כאבים בצוואר עם הקרנה ליד ימין עם נימול קבוע סביב האצבע
- 15 השנייה, על הגבלה בטווחי התנועה של הצוואר ועל קושי בהרמת משאות וביצוע מטלות
- 16 גופניות יום-יומיות. לעומת זאת פרופ' ביקלס ציין בממצאי בדיקתו כי אין הגבלה בטווחי
- 17 התנועה של הצוואר ופירט: "מגיע בכיפוף עם קצה הסנטר עד דופן בית החזה, ישור של 30°,
- 18 רוטציות של 80° לכל צד, הטיות לצדדים של 30°". בדיקה נוירולוגית של הגפיים העליונות
- 19 (תחושתיות, כוח שרירי, רפלקסים) נמצאה תקינה.
- 20
- 21 21. הוועדה איזכרה מתוך חוות דעתו של פרופ' ביקלס כי בעוד שהמערער ייחס את הכאבים
- 22 והמגבלה בצוואר לאירוע הרמת הארגז ולמרות זאת אין תיעוד רפואי לאירוע חבלה. צוין כי
- 23 לעמדת פרופ' ביקלס ממצאי בדיקת CT של המערער שהודגמו אינם חריגים בקבוצת גילו של
- 24 המערער וכי הם ביטוי לשינויים שחיקתיים מובנים של עמוד השדרה הצווארי. הוועדה ציינה
- 25 כי פרופ' ביקלס בחוות הדעת הראשונה הדגיש כי הבדיקה הגופנית שהוא ערך נמצאה תקינה
- 26 לחלוטין, וקבע ששני האירועים לא הותירו אצל המערער נכות בצוואר ומכאן המסקנה שאין
- 27 קשר בין תלונותיו לבין שני האירועים.
- 28
- 29 22. בכל הנוגע לחוות דעתו השנייה של פרופ' ביקלס ציינה הוועדה כי פרופ' ביקלס הבהיר
- 30 שהבדיקה הגופנית שהוא ביצע למערער נמצאה תקינה ללא עדות למגבלת טווחים עליה דיווח
- 31 ד"ר טנצמן. הוועדה ציינה כי לטענת פרופ' ביקלס מנגנון החבלה שתואר בחוות דעת ד"ר
- 32 טנצמן, לפיו הרמת משא גרמה לנזקים מבניים ולנכות תפקודית בצוואר, לא נתמך במחקרים.
- 33
- 34 23. באשר לחקירתו הנגדית של פרופ' ביקלס ציינה הוועדה כי פרופ' ביקלס עמד על דעתו
- 35 שהבדיקה הגופנית של המערער נמצאה תקינה וכי היעדר נכות שוללת קיום קשר סיבתי. עוד
- 36 ציינה הוועדה כי פרופ' ביקלס הביע דעתו כי לפי התיעוד הרפואי המערער התלונן על כאבים

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

- 1 שהופיעו ללא סיפור חבלה במקום אנטומי אחר ושהתיעוד הרפואי אינו תומך בטענותיו של
2 המערער. עוד הדגישה הוועדה כי פרופ' ביקלס העיד כי אין מחקר שתומך בכך שהרמת
3 משאות גורמת לבעיות בצוואר וכי זה לא מתקבל על הדעת מבחינה רפואית.
4
- 5 הוועדה בפסק דינה קבעה כי לא הייתה מחלוקת בין הצדדים כי תאונת הדרכים לא הותירה
6 אצל המערער נכות. לפיכך, ובחלוף הזמן הרב בין תאונת הדרכים בשנת 2002 לבין התלונות
7 על כאבי צוואר שהופיעו בשנת 2013 כדי לנתק את הקשר הסיבתי ביניהם.
8
- 9 באשר לשאלה האם כיום יש למערער פגימה בצוואר והאם יש קשר בין תלונותיו על כאבים
10 ומגבלה בצוואר לבין אירוע הרמת הארגז העדיפה הוועדה את חוות דעתו של פרופ' ביקלס,
11 המומחה מטעם המשיב, אשר לא מצא מגבלה בתנועות הצוואר וקשר סיבתי רפואי בין
12 התלונות לבין אירוע הרמת הארגז.
13
- 14 הוועדה פרטה את הנימוקים בעטים העדיפה את חוות דעתו של פרופ' ביקלס, מומחה המשיב
15 וציינה כי מומחה המערער לא הסביר בחוות דעתו מדוע יש קשר סיבתי בין אירוע הרמת
16 הארגז לבין הפגימה בצוואר אותה הוא מצא וכן לא הסביר את המנגנון שבו עשויה להיגרם
17 פגימה כזו, ולא ביססו במחקרים. עוד ציינה הוועדה כי לא הובאו נתונים אובייקטיביים
18 שמתייחסים למשקל הארגז בפועל. בנוסף ציינה הוועדה כי המערער ושני העדים מטעמו לא
19 טענו בתצהיריהם שהמערער נדרש להתכופף כדי להרים את הארגז ולא פירטו באיזה תנוחה
20 הורם הארגז ומומחה המערער אף לא ידע מה היה סוג הרכב ממנו הוציא המערער את הארגז
21 ומאיזה גובה.
22
- 23 הוועדה הוסיפה וציינה כי אף התיעוד הרפואי לא תומך בטענת המערער והמומחה מטעמו
24 ד"ר טנצמן. צוין כי לפי התיעוד הרפואי, המערער פנה לחדר מיון רק יומיים לאחר האירוע
25 ביום 07/12/13. הוועדה סברה כי ככל שהיה מדובר באירוע אקוטי שגרם לפריצת דיסק,
26 כטענת מומחה המערער, היה מצופה שהמערער יפנה לבדיקה רפואית עוד באותו יום.
27 המערער העיד שלאחר האירוע הוא שהה במשרדו ולאחר מכן הלך בכוחות עצמו לביתו. עוד
28 ובנוסף ציינה הוועדה כי בבדיקות רפואיות לאחר האירוע ולאחריו לא אוזכר אירוע הרמת
29 הארגז, ואף נכתב במפורש שהמערער שלל חבלה או מאמץ חריג, זאת למרות שהמערער העיד
30 שהוא סיפר על האירוע לרופאים. מעבר לכך ציינה וועדה כי כאשר המערער נבדק ביום
31 07/12/13 בחדר מיון, הוא התלונן על כאבים בכתף וביד ימין ולא צוינה תלונה על כאבים או
32 מגבלה בצוואר. תלונות כאלה תועדו מאוחר יותר.
33
- 34 הוועדה התייחסה לחוות דעתו של מומחה המערער ד"ר טנצמן וציינה כי המומחה מצא
35 מגבלה קלה בטווח תנועות הצוואר ללא פגימה נוירולוגית, אישר כי הממצאים שהודגמו
36 בבדיקות הדימות היו עשויים להיות אף לפני אירוע הרמת הארגז. למרות שהוא ייחס את

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 20-10-55790 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

המגבלה בצוואר לפריצת דיסק שנגרמה לטענתו בעקבות אירוע הרמת הארגז, אין תמיכה בתיעוד הרפואי לכך שאירוע הרמת הארגז גרם לפריצת דיסק. לעומת זאת, מומחה המשיב, שלא מצא מגבלה בצוואר, טען כי מדובר בממצא שחיקתי הקיים אצל בני גילו של המערער ללא קשר לאירוע וטען כי בהתאם לאסכולה הרפואית המקובלת, לא יכולה להיגרם פריצת דיסק בצוואר בשל הרמת משקל. לפיכך, אף אם נקבל את טענת מומחה המערער לפיה יש בממצאים בבדיקות הדימות כדי להסביר את תלונותיו של המערער, לא הוכח שהם נגרמו בשל אירוע הרמת הארגז.

29. הוועדה זקפה לחובתו של המערער את העובדה שלמרות שהמערער העיד שהוא ממשיך להיות מטופל בגין פגימה בצוואר הוא לא הפנה לתיעוד רפואי רלוונטי לאחר שנת 2014.

30. לנוכח כל האמור הגיעה הוועדה למסקנה כי לא עלה בידי המערער להוכיח קיומו של קשר סיבתי-עובדתי בין תלונותיו לגבי עמוד שדרה צווארי לבין תאונת הדרכים מיום 25/12/02 ואירוע הרמת הארגז מיום 05/12/13 ברמה של "מתקבל מאוד על הדעת" ולא נמצא פגם בהחלטת המשיב מיום 05/07/15. לפיכך הורתה הוועדה על דחיית הערעור וחייבה את המערער לשלם למשיב שכר טרחה בסך כולל של 7,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה למדד וריבית כחוק החל מיום מתן פסק הדין ועד לתשלום המלא בפועל.

תמצית טענות הצדדים

31. המערער מיאן להשלים עם פסק דינה של הוועדה ובערעור שהוגש על ידו טען כי הוועדה טעתה עת שדחתה את תביעתו להכרה בנכות עקב היעדר קשר סיבתי רפואי בהתאם לחוות דעתו של פרופ' ביקלס. המערער טען כי נסיבות האירוע הראשון – תאונת הדרכים לא היה שנוי במחלוקת ואילו לגבי האירוע השני – הרמת הארגז, הובאה עדותו העקבית והאמינה של המערער שלא נסתרה ואף נתמכה בעדותם של שלושה עדי ראיה בלתי תלויים אשר העידו בפני הוועדה ותמכו בעדותם בגרסת המערער. לעמדת המערער גם אם הועלה חשד כי מצבו של המערער נובע מהתקררות, הממצאים ומספר בדיקות ההדמייה שבוצעו למערער מדגימים כי אף אחד מן הרופאים המטפלים לא הסתפק באבחנה הזו. המערער הוסיף וציין כי לא ניתן לשלול את מנגנון הפגיעה ואת הממצאים המשמעותיים שהתגלו בבדיקות ההדמייה, יישור הלורדוזיס ושתי פריצות דיסק בגובה C5-6 ו-C6-7, שהתגלו מיד לאחר האירוע, וביחוד בבדיקת ה-MRI ממנה התעלם פרופ' ביקלס באופן תמוה כליל. יתר על כן נטען כי גם אם סבל המערער משתי פריצות דיסק בגובה C5-6 ו-C6-7, עובר לאירוע התאונה, אלה היו א-סימפטומטיות לפני התאונה בה הרים את הארגז ולראייה לא נמצא כל תיעוד רפואי ביחס בעיות עמוד שדרה אצל המערער, עובר לתאונה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

32. בהמשך הודעת הערעור טען המערער כי הוועדה לא הייתה צריכה לתת משקל לעובדה שהמערער בחדר המיון שלל חבלה. האירוע המתואר נבע מהרמת משקל והנפתו, מה גם שבאותו גיליון צוין כי המערער סבל מ-CONTUSION שמעשמותה מכה או חבלה לאיזור הכתף והצוואר, עובדה המתיישבת עם נסיבות אירוע התאונה. עוד ובנוסף ציין המערער כי קביעתו של פרופ' ביקלס לפיה המערער אינו סובל ממגבלות בעמוד השדרה הצווארי אינה מתיישבת עם ממצאי בדיקתו, ובניגוד לד"ר טנצמן אשר עיין בבדיקת ה-MRI וקבע כי אלה פריצות רכות שאינן מסוידות, לא נתנה כל התייחסות לכך על ידי פרופ' ביקלס, אשר העלה את הטענה הסתמית כי מדובר בשינויים ניווניים של הגיל, וזאת בלא כל הסתמכות על ספרות רפואית. לאור כל האמור טען המערער כי הוועדה טעתה טעות משפטית בקובעה כי האירוע האמור לא גרם לפגיעה הנטענת ולהיעדר קשר סיבתי בין אירוע התאונה והפגימה בעמוד השדרה הצווארי, וכי על ערכאת הערעור לקבל את ערעורו ולקבוע כי קיים קשר של גרימה בין האירוע מיום 05/12/13 לבין הפגיעה הכוללת של המערער בעמוד שדרה צווארי או לכל הפחות החמרה בשיעור גבוה.

33. המשיב טען מנגד כי יש להותיר את פסק דינה של הוועדה על כנו, מן הנימוקים המפורטים בפסק דינה של הוועדה, ומאחר ומסקנות הוועדה מבוססות ומעוגנות בחומר הראיות ובהלכה הפסוקה, ושעה שהערעור אינו מגלה נימוקים משפטיים אלא מופנה כנגד ממצאים עובדתיים ורפואיים שנקבעו על ידי הוועדה, והכרעה בין חוות דעת רפואיות אינה מעלה שאלה משפטית ראויה לערעור.

34. לאחר שהצדדים הגישו עיקרי טיעון ותיקי מוצגים השלימו הצדדים את טיעוניהם בדיון שהתקיים בפנינו ביום 24/03/21.

דיון

35. הלכה ידועה היא כי ערכאת הערעור ככלל לא תיטה להתערב בהעדפת חוות דעת רפואית אחת על ידי הוועדה על פני רעותה. ראה: ע"א 550/70 זלץ נ' קצין התגמולים, פ"ד כה(1) 533; רע"א 472/81 קצין התגמולים נ' אברג'יל, פ"ד לז(2) 785; רע"א 2071/11 קופרמן נ' קצין התגמולים (03/09/13).

36. עם זאת, הלכה ידועה היא כי בכל הנוגע לסוגיית הקשר הסיבתי בין תנאי השירות והמחלה אין המדובר בשאלה רפואית גרידא אלא בשאלה משפטית המערבת חוק ועובדה כפי שנקבע על ידי בית המשפט העליון עוד בע"א 137/64 גיורא וינשטיין נ' קצין התגמולים, פ"ד יח(2) 510:

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

"גם בשאלה המסובכת יותר אימתי נחשבת מחלה כמחלה שבאה עקב השירות לא מפי הרופאים אנו חיים. השאלה איננה שאלה רפואית, כי אם שאלה משפטית או שאלה מעורבת של חוק ועובדה, ולאו דוקא המבחנים הרפואיים הנקוטים בידי רופאים לקביעת האפשרות של קשר סיבתי בין השירות והמחלה הם הקובעים".

37. עוד ובנוסף ראוי להזכיר כי אין להחמיר עם המבקש להוכיח את נכותו במיוחד כאשר באים לשקול את הראיות אשר בעזרתן מבקש הוא להרים את הנטל המוטל עליו. אין הוא חייב לבסס את טענותיו עד לדרגת שכנוע של "קרוב לוודאי", ודי אם עולה מההוכחות בשלמותן, לרבות החומר הרפואי, כי מתקבל מאוד על הדעת, שאמנם קיים קשר סיבתי בין השירות הצבאי לפרוץ המחלה. ראה: ר"ע 187/83 דב רדושיצקי נ' קצין התגמולים, פ"ד לו(4) 362.

38. ברוח זו נפסק עוד בע"א 460/73 קרויטורו נ' קצין התגמולים, פ"ד כט(1) 288 :

"נטל השכנוע המוטל על תובע-תגמול אינו כה חמור. די לו להוכיח, שחכמי הרפואה מכירים בקשר שבין המאמץ הגופני לבין הנכות, ושדעתם אינה מופרכת מדעיקרא".

39. דהיינו, עדות רפואית, המצביעה, לכאורה, ביחד עם יתר הראיות, באופן סביר על קיום הקשר הסיבתי האמור, ואשר לא הופרכה, עונה על הדרישות. וראה: ע"א 472/89 קצין התגמולים נ' אברהם רוט, פ"ד מה(5) 203 (להלן: "פסק דין רוט").

40. עם זאת, לא ניתן להסיק מסקנה בדבר קשר סיבתי משפטי בהיעדרו של קשר סיבתי רפואי. ובלשונו של בית המשפט העליון בפסק דין רוט :

"קשר סיבתי משפטי איננו יכול להיווצר ללא כל ראיה מדעית על קיום האפשרות של קשר סיבתי רפואי (אלא אם יש הוראה מפורשת אחרת בחוק החרות)".

41. בהינתן כל האמור, לאחר שנתתי דעתי לחוות דעת המומחים, לתצהיר המערער ועדי הראייה, פרוטוקול הדיונים שהתנהל בפני הוועדה, לרבות עדויות המערער, עדי הראייה והמומחים, וכן לפסק דינה של הוועדה ולטיעוני הצדדים, וכן עיינתי בתיעוד הרפואי של המערער, מסקנתי היא ששאלת הקשר הסיבתי בין אירוע הרמת הארגז הכבד והפגימה בעמוד השדרה הצווארי לה טוען המערער לא הובהרה כל צרכה, גם לאחר חקירתם של מומחי הצדדים, ויש להוסיף וללבן סוגיה זו על דרך מינויו של מומחה רפואי בלתי תלוי מטעם בית המשפט בתחום האורתופדיה אשר יחוה דעתו בסוגיית הקשר הסיבתי.

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

42. אין מחלוקת כי המערער התגייס למשטרת ישראל בשנת 1996 ולא קיים תיעוד רפואי כלשהו המעיד על תחלואה או על כאבים צוואריים בתיקו הרפואי של המערער לפני אירוע התאונה בה הרים המערער את הארגז הכבד. אף הוועדה ציינה כי תאונת הדרכים מיום 25/12/02 לא הותירה אצל המערער נכות, ובהיעדר תיעוד רפואי מסמך לאחר תאונה זו ובחלוף הזמן הרב בין תאונת הדרכים בשנת 2002 לבין התלונות על כאבי צוואר שהופיעו בשנת 2013 יש כדי לנתק את הקשר הסיבתי ביניהם.
43. גרסת המערער לעניין נסיבות התאונה, הרמת והנפת ארגז כבד מתא מטען של רכב לא יכולה עוד להיות שנויה במחלוקת. המערער פירט את נסיבות התאונה בתצהירו הראשון במיום 27/02/14 ובתצהיר נוסף מיום 19/05/16. בחקירתו הנגדית חזר המערער על גרסתו ותיאר את פרטי האירוע באופן מדויק וגרסתו נתמכה בתצהירי העדים שהיו עדי ראיה לאירוע, אשר אף בית משפט ציין לגביהם כי לא הייתה להם היכרות אישית עם המערער, וכאמור הוועדה בפסק דינה לא הטילה ספק ביחס לעדותם של המערער והמצהירים ולא הצביעה על סתירה כלשהי בעדויות שהובאו בפניה, או על חוסר אמינות של מי מהעדים. אם לא די באמור, לאחר התאונה מולא דוח פציעה משטרתי ביום 07/01/14 (נחתם ביום 12/01/14) אשר הוגש על ידי המערער לוועדה, דוח אשר נחתם על ידי המפקד האישי של המערער, מש"ק הרווחה של המשטרה והן על ידי משקי"ת הנפגעים של המשטרה. עיון בדוח מעלה כי נרשמו בו פרטי האירוע באופן שתוארו על ידי המערער. ככל שביקש המשיב לחלוק על גרסת המערער, לא הייתה מניעה מהמשיב לזמן עדים מטעמו לדיון שהתקיים בפני הוועדה ולכל הפחות לזמן לעדות את אותם 3 גורמים משטרתיים רשמיים אשר חתמו על הדוח בלא כל הסתייגות, או יפעל להזים את גרסת המערער כי ארגז סיור אותו הרים שוקל כ-30 ק"ג, ואולם, הדבר לא נעשה מצד המשיב.
44. בהקשר זה אציין כי הוועדה נתנה משקל יתר לדברי פרופ' ביקלס, מומחה המשיב אשר ביקש לשלול את התרחשות התאונה על רקע העובדה לפיה נרשם בגיליון המיון מיום שבת ה- 07/12/13 (יומיים לאחר התאונה) כי המערער שלל חבלה. סבורני וביחוד על רקע מכלול העדויות שהובאו בפני הוועדה כי רישום זה הוא חסר משמעות ובודאי אין בו לשלול את אירוע התאונה. לא רק שבאותו גיליון צוין כי המערער סבל מ-CONTUSION שמעשמותה מכה או חבלה לאיזור הכתף והצוואר, עובדה המתיישבת עם נסיבות אירוע התאונה, אלא שאכן סביר לומר כי המערער לא נחבל חבלה צווארית שכן האירוע המתואר של המערער נבע מהרמת משקל והנפתו, בלא כל חבלה בצוואר.
45. לנוכח האמור סבורני כי אכן עלה בידי המערער להוכיח את אירוע התאונה של הרמת הארגז הכבד, כפי גרסתו ולא הייתה כל מניעה כי הוועדה במסגרת פסק דינה הייתה מאשרת בפה מלא את גרסת המערער לעניין התאונה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

46. ערה אני לעובדה כי רופא משפחה של המערער תיעד כי התסמינים של המערער שכללו כאב ומגבלות בעמוד השדרה הצווארי והכתף, צוואר תפוס מצד ימין, הפרעה קשה בתפקוד, וכן פרסטוזיות באצבע שנייה ביד ימין הינם על רקע חשיפה לקור. ואולם, עיון בתסמינים כמו גם העובדה כי יתר הרופאים אשר טיפלו במערער ראו לנכון להפנות את המערער לביצוע בדיקת CT וכן בדיקת MRI לצד בדיקות רנטגן בטווח של ימים ספורים לאחר מכן, ולא התרשמו מתיעוד זה, מדברים בעד עצמם. לא ניתן להתעלם מן העובדה שבבדיקת CT שבוצעה למערער 10 ימים לאחר התאונה (15/12/13), הדגימה בין השאר בקע דיסק גדול צדדי בגובה C6-7 ויישור מוחלט של הלורדוזה הצווארית, המעידה על ספזם שרירי בעמוד שדרה צווארי, משני לכאב, כאשר בעקבות ממצאים אלה הומלץ למערער על נטילת משככי כאבים, הזרקת סטריאואידים ופיזיותרפיה, וכן הוארכה בהתאם חופשת המחלה. כך גם לא ניתן להתעלם ממצאי בדיקת ה-MRI מיום 12/01/14 אשר כללו בלט דיסק מרכזי ולצד ימין בגובה C5-6, עם לחץ בעל משמעות על אלמנטים עצביים, ובלט דיסק בגובה C6-7 מרכזי ולצד ימין עם לחץ בעל משמעות על אלמנטים עצביים, וכאשר בסופו של יום אושרה למערער חופשת מחלה עד ליום 28/02/14.
47. אוסיף ואציין כי ממצאי בדיקת ה-MRI שבוצעה למערער הניעה את פרופ' גיל סווירי, נוירוכירורג אשר בדק את המערער בבית חולים רמב"ם לציין כי הבקע הטרלי הצדדי בגובה C6-7 אכן מסביר את הכאב ממנו סובל המערער ובהתאם הופנה המערער לבדיקת EMG, לטיפול פיזיותרפי ולטיפול במשככי כאב נוספים.
48. עיון בחוות הדעת שהוגשו על ידי מומחה המשיב פרופ' ביקלס, ואשר את מסקנתו העדיפה הוועדה, מעלה כי המומחה סבור כי המערער אינו סובל ממגבלות בעמוד השדרה הצווארי וממצאי המערער בעמוד השדרה הצווארי נובעים מתהליך ניווני שחיקתי מובנה.
49. מעיון בממצאי בדיקתו התמציתית של פרופ' ביקלס בחוות דעתו הראשונה אינני סמוכה ובטוחה כי אכן המערער אינו סובל מכל מגבלות בתנועת עמוד שדרה, לפי ממצאיו של פרופ' ביקלס עצמו. פרופ' ביקלס ציין בחוות דעתו כי המערער "מגיע בכיפוף עם קצה הסנטר עד דופן בית החזה, ישור של 30°, רוטציות של 80° לכל צד, הטיות לצדדים של 30°", ממצאים אשר תוארו בחוות דעתו של ד"ר טנצמן כלא תקינים. יתר על כן, מתקשה אני לקבל קביעה זו על רקע ממצאי ההדמיה הקשים, הכוללים בלט דיסק מרכזי ולצד ימין בגובה C5-6, עם לחץ בעל משמעות על אלמנטים עצביים, בלט דיסק בגובה C6-7 מרכזי ולצד ימין עם לחץ בעל משמעות על אלמנטים עצביים.
50. מעיון בחוות הדעת שנתנו על ידי פרופ' ביקלס עולה כי לא נתנה על ידו התייחסות כלשהי לבדיקת ה-MRI שהינה בדיקת הבחירה לעמוד השדרה הצווארי, שבוצעה למערער עוד ביום 12/01/14 ולממצאיה, למרות שזו הייתה בתיקו הרפואי של המערער בעת ביצוע עריכת חוות

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

- הדעת, נסקרה גם בתיעוד רפואי עקבי של המערער והתייחסות מקיפה לה נתנה גם בחוות דעתו של ד"ר טנצמן, אשר עמדה לנגד עיניו של פרופ' ביקלס עת כתב את חוות דעתו השנייה. ואציין כי ד"ר טנצמן בחקירתו הנגדית (עמ' 2 לפרוטוקול הדיון) הבהיר שניתן להבחין כי פריצות הדיסק המודגמות בבדיקת ה-MRI הינן רכות ואינן מסוידות, ממצא אשר אינו מתיישב עם תפיסתו הבסיסית של פרופ' ביקלס כי כל הממצאים בעמוד השדרה של המערער הינם ממצאים מובנים שחיקתיים וניווניים.
51. כך גם נפקדה מחוות הדעת של פרופ' ביקלס ההתייחסות לעובדה כי בבדיקת צילום רנטגן מיום 15/12/13 שבוצעה למערער 10 ימים לאחר התאונה הסתמנה תמונה של יישור מוחלט של הלורדוזה הצווארית, עובדה המעידה על ספזם שרירי בעמוד שדרה צווארי משני לכאב.
52. אוסיף ואציין כי הגם שעולה ממקרא חוות דעתו של ד"ר טנצמן כי לדעתו ממצאי עמוד השדרה של המערער לרבות פריצות הדיסק בחוליות C5-6 וב-C6-7 נובעים ממנגנון הפגיעה של הרמת הארגז הכבד, ציין ד"ר טנצמן ברוב הגינותיו בחוות דעתו ובחקירתו הנגדית שגם אם נניח שחלק מהממצאים ההדמתיים היו קיימים לפני התאונה, הגם שאין לכך הוכחה או ראיה, והתגלו באקראי בסמוך לאחר התאונה, הרי שהפכו ממצאים א-סימפטומטיים לסימפטומטיים, לא נתנה לכך התייחסות כלשהי על ידי מומחה המשיב, על ההשלכות הנוגעות לכך בין אם לעניין גרימה של המחלה בהיותה קונסיטוציונית ובין אם לעניין החמרתה, שעה שהמערער לא סבל עד לאירוע כלל מבעיות עמוד שדרה צווארי, ואלה פרצו מיד ובסמוך לאחר התאונה.
53. אכן ד"ר טנצמן לא תמך את חוות דעתו כי אירוע הרמה והנפה של משקל כבד כ-30 ק"ג עלול לגרום לממצאים מהם סובל המערער בספרות רפואית, ואולם מנגד פרופ' ביקלס לא תמך את טענתו לפיה מנגנון החבלה של הרמת משקל כבד אינו יכול לגרום לנזקים מבניים בצוואר ולמגבלות בתנועה וכן לא תמך את טענתו לפיה ממצאים מעין אלה שנתגלו אצל המערער הינם בהכרח ממצאים ניווניים ושחיקתיים באסכולה רפואית, מה גם שנמנע מלהתייחס לבדיקת ה-MRI ובפרט לדבריו של ד"ר טנצמן כי ממצאי פריצת הדיסקים בבדיקת ה-MRI מלמדים כי מדובר בפריצות רכות ולא על רקע ניווני או שחיקתי. מבלי לקבוע עמדה אם בנסיבות כאלה בהן מומחה המערער ומומחה המשיב אינם תומכים את עמדתם בחוות דעת רפואית, תתקבל עמדתו של מומחה המערער בהיותה מעדיפה עם הנפגע, ראה: ד"נ 3/70 קצין התגמולים נ' בוסאני, פ"ד כ"ט (1) 637, סבורני כי סוגיות רפואיות אלו לא התלבנו דיין בפני הוועדה.
54. נוכח כל האמור לעיל, סבורני, כי התשתית הראייתית שהונחה בפני הוועדה, אינה תומכת בהכרח במסקנה לפיה יש להעדיף את חוות דעת מומחה המשיב על פני זו של מומחה המערער. במקרה ספציפי זה, ולאחר שהעמקתי קרוא בתיעוד הרפואי של המערער ובחוות דעת המומחים ובשים לב לנסיבות התאונה, סבורני כי לא היה מקום לאמץ את המסקנה אליה

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

הגיע המומחה מטעם המשיב וקיימת הצדקה, בנסיבות העניין, ועל רקע העובדה שמדובר בפגישה מלווה בכאב ואשר התגלתה בסמוך לאירוע התאונה, להוסיף וללבן את סוגיית הקשר הסיבתי בין אירוע התאונה שארע למערער במהלך השירות הצבאי ובין הפגישה, כאבי הצוואר והמגבלה בתנועות הצוואר, על דרך מינויו של מומחה רפואי מטעם הוועדה, כפי שקבע בית המשפט בע"ו 36656-05-19 עב"ד נ' קצין התגמולים (01/08/19) וכן בע"ו 2523-10-18 פלוני נ' קצין התגמולים (10/04/19).

סוף דבר

לאור כל האמור, אציע לחברי להורות כלדלקמן:

55. למנות את האורתופד פרופ' יורם פולמן, כמומחה רפואי מטעם הוועדה, אשר יבדוק את המערער, ויעיין בתיקו הרפואי, כולל בחוות הדעת של המומחים מטעם הצדדים ועדויותיהם בפני הוועדה, וכן בכל התייעוד הרפואי הרלוונטי וימסור לוועדה את חוות דעתו תוך התייחסות לשאלה אם סובל המערער מתחלואה בעמוד השדרה הצווארי וככל שהתשובה חיובית, האם קיים קשר סיבתי בין מצבו של המערער לבין אירוע התאונה שארע למערער במהלך שירותו הצבאי, בין אם על דרך של גרימה או החמרה, (ואם החמרה-באיזה שיעור).
56. לאחר שתומצא חוות דעתו של המומחה הרפואי פרופ' יורם פולמן, יהיו הצדדים רשאים להפנות אליו שאלות הבהרה (עם העתקים ישירות בינם לבין עצמם), ובמידת הצורך יהיו הצדדים רשאים לזמן את המומחה הרפואי לחקירה נגדית על חוות דעתו בפני הוועדה.
57. פרט לאמור לעיל, לא תוגשנה בפני הוועדה ראיות נוספות כלשהן.
58. הצדדים יסכמו את טיעוניהם בפני הוועדה לאחר המצאת חוות דעתו של המומחה הרפואי (לרבות תשובותיו לשאלות ההבהרה ו/או החקירה הנגדית, הכל לפי העניין).
59. הוועדה תיתן פסק דין חדש שבו תקבע האם היא משנה את התוצאה שאליה הגיעה נוכח חוות הדעת שתומצא על-ידי המומחה הרפואי, אם לאו.
60. בשכרו של המומחה הרפואי יישא בשלב הנוכחי המשיב. בפסק דינה החדש תקבע הוועדה מי מן הצדדים יישא בסופו של דבר בשכרו של המומחה הרפואי.
61. על ב"כ שני הצדדים, במשותף ובתיאום ביניהם, להמציא למומחה הרפואי פרופ' יורם פולמן את חוות הדעת הרפואיות של המומחים מטעמם, לרבות עדויותיהם בפני הוועדה, תצהיר המערער ופרוטוקול חקירתו הנגדית וכן את כל המסמכים הרפואיים והמאמרים, שצוינו בחוות הדעת של המומחים הרפואיים, ובכלל זה גם את תיקו הרפואי של המערער המצוי בידי המשיב, וכן לתאם את מועד בדיקתו של המערער על-ידי המומחה הרפואי, פרופ' יורם פולמן.

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 20-10-55790 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

62. את חוות דעתו ימציא פרופ' פולמן ישירות לתיק ע"נ 15-08-29956 של הוועדה לערעורים, אשר ליד בית משפט השלום, בחיפה.

63. ההוצאות בהן חויב המערער בפסק דינה של הוועדה-מבוטלות.

64. בנסיבות העניין לחייב את המשיב בשכר טרחת המערער בסך של 15,000 ₪.

בטינה טאובר, סגנית נשיא

השופט ס. ג'יוסי

אני מסכים.

סארי ג'יוסי, שופט

השופט ר. שפירא, נשיא [אב"ד]

אני מסכים עם האמור בפסק דינה של חברתי, סגנית הנשיא השופטת טאובר. אבקש להוסיף מספר הערות.

1. כפי שציננה חברתי בסעיף 44 לפסק דינה, נרשם בגיליון המיון מיום שבת ה-07/12/13 (יומיים לאחר התאונה) כי המערער שלל חבלה. אמירה זו של המערער הייתה חלק מהנתונים עליהם ביסס המומחה מטעם המשיב את חוות דעתו. סבור אני כי לאמירות מסוג זה יש לתת משקל מוגבל. לא אחת מגיעים אנשי כוחות ביטחון שנפגעו בעת מילוי תפקידם לבתי חולים ומפחיתים מחומרת הפגיעה, הכל כדי לחזור מוקדם ככל שניתן לשירות מבצעי מלא. מאוחר יותר מתברר כי נגרמה פגיעה כזו או אחרת שאותו נפגע לא היה מודע לחומרתה. מטעם זה אין מקום לתת משקל מרכזי לדברים שנאמרים בחדר המיון מיד לאחר אירוע החבלה. את המשקל העיקרי יש לתת לממצאים הרפואיים האובייקטיביים, כפי שאלו באים לידי ביטוי בתוצאות הבדיקות (ונזכיר כי במקרה שבפנינו האירוע עצמו אינו שוני במחלוקת).

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

2. סבור אני כי ראוי שבכל הנוגע להליכים מסוג זה שבפנינו יש מקום לשקול ריענון, מעת לעת, הן במומחים הנותנים חוות דעת למשיב והן בנוגע למומחים המכהנים בחברי וועדה, כאשר בנוגע לחברי הוועדה יש מקום לשבץ בוועדת הערר מומחים שתחום התמחותם מתאים לנושאים האמורים לבוא בפני ועדת הערר ביום הדיונים הצפוי בפניהם. אפרט להלן:

3. בכל הנוגע למומחים מטעם קצין התגמולים – מעיון בתיקים רבים שבאים בפנינו נראה כי לעיתים קרובות קיימת זהות במומחה מטעם קצין התגמולים בנוגע לסוגים של פגיעות. כך, למשל, הובאו בפנינו מספר לא מבוטל של ערעורים כאשר בכלם הייתה חוות הדעת של קצין התגמולים של המומחה שגם חיווה דעתו במקרה שבפנינו. תופעה זו יוצרת מעין קיבעון של דרך בדיקה ובחינה של פגיעות. מאחר וקיימות בעולם הרפואה אסכולות ודעות שונות לבחינת מקרים מסוג אלו ראוי כי יובאו בפני קצין התגמולים גם דעות ושיטות בדיקה שונות. זאת כדי למנוע קיבעון מחשבתי של הגורמים האמורים לקבל את ההחלטות אצל המשיב, ובהמשך אצל חברי ועדות הערר.

4. בכל הנוגע למומחים חברי ועדות הערר – מדובר תמיד ברופאים מומחים שאין חולק על מומחיותם בתחומים הרפואיים בהם הם מוכרים כמומחים. אין גם חולק על יושרם המקצועי. עם זאת העובדה שבועדה שדנה בעיקר בנפגעים שהם גברים ושעיקר הפגיעות הן בתחומים של אורטופדיה, נוירולוגיה וכד' מתבקש רופא שתחום מומחיותו הוא גניקולוגיה להכריע בין חוות דעת של מומחים בתחומים הנ"ל מעורר הדבר קושי ותהיה. סבור אני כי כאשר רופא שתחום מומחיותו שונה ורחוק מתחום הפגיעה ומהנפגע שבפני הוועדה יש בכך כדי לפגוע ביכולתו המקצועית להכריע בין חוות דעת של רופאים המומחים בתחום הפגיעה הנטענת. מעבר לכך, יש בנתונים אלו כדי לפגוע באמון ציבור הנפגעים והציבור בכלל במקצועיות וועדות הערר. מכאן החשיבות שבועדות מסוג זה יישבו חברים שתחום התמחותם נוגע, או לפחות קרוב, לסוג הפגיעות והטענות שהוועדה אמורה לבחון. ואדגיש כי אין באמור כדי להטיל ספק ביושרו של כל אחד מחברי הוועדה, כמו גם מומחיותו בתחום הרפואי שבו הוא מוכר כמומחה.

5. מעבר לאמור אני מצטרף לנימוקיה של חברתי ולתוצאה אליה הגיעה.

רון שפירא, נשיא
[אב"ד]

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אפריל 2021

ע"ו 55790-10-20 פלוני נ' קצין התגמולים- משרד הבטחון-אגף השיקום

הוחלט כאמור בפסק דינה של סגנית הנשיא השופטת טאובר.

הדיון יוחזר לערכאה דלמטה וימשך בהתאם למתווה המפורט בסעיפים 55-62 ובפסק הדין.

מזכירות בית משפט זה תודיע למומחה פרופ' יורם פולמן על מינוי.

לעניין הוצאות הדיון בשתי הערכאות יחול האמור בסעיפים 63-64 לפסק הדין.

ב"כ המשיב יקבל לידיו את התיקים הרפואיים שהועברו ללשכת הנשיא.

פסק הדין מותר בפרסום לאחר שהוסרו הפרטים המזהים של המערער.

ניתן היום, ל' ניסן תשפ"א, 12 אפריל 2021, בהעדר הצדדים.

סארי ג'יוסי, שופט

בטינה טאובר, ס. נשיא

רון שפירא, נשיא
[אב"ד]